31/07/2020

New York Times: “Οι Χαμένες Φωνές της Αγίας Σοφίας”

/ Αγία Σοφία

Οι New York Times φέρνουν στο φως την έρευνα της Μπισέρα Πεντσέβα για την τρομερή ακουστική της Αγίας Σοφίας. Η Μπισέρα Πεντσέβα, ιστορικός τέχνης στο Στάνφορντ και ειδική στο πεδίο ακουστικής αρχαιολογίας, πέρασε την περασμένη δεκαετία στη μελέτη της εντυπωσιακής ακουστικής αντήχησης της Αγίας Σοφίας και κατάφερε να ηχογραφήσει σε στούντιο ύμνους και ψαλμούς όπως θα ακουγόταν στην Αγία Σοφία ενώ το περασμένο φθινόπωρο κυκλοφόρησε το άλμπουμ “Οι χαμένες φωνές της Αγίας Σοφίας”.

Ακούστε εδώ τους ψαλμούς:

Για μια ομάδα επιστημόνων, ακαδημαϊκών και μουσικών, η μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε χώρος μουσουλμανικής προσευχής απειλεί να επισκιάσει ένα λιγότερο εμφανή θησαυρό: Τον ήχο της. Η Μπισέρα Πεντσέβα, ιστορικός τέχνης στο Στάνφορντ και ειδική στο -ολοένα και αναπτυσσόμενο- πεδίο ακουστικής αρχαιολογίας, πέρασε την περασμένη δεκαετία στη μελέτη της εντυπωσιακής

ακουστικής αντήχησης του κτηρίου. Για την έρευνά της μέσα στο -διεκδικούμενο από πολλές πλευρές- μνημείο χρειάστηκε ένας συνδυασμός διπλωματίας, εφευρετικότητας και τεχνολογίας. Οι τουρκικές αρχές απαγόρευαν το τραγούδι μέσα στην Αγία Σοφία, ακόμα και ενόσω λειτουργούσε ως μουσείο. Τώρα που το κτίσμα εμπίπτει στη δικαιοδοσία των θρησκευτικών αρχών, αυτή η απαγόρευση θα ενισχυθεί και η περαιτέρω έρευνα ίσως γίνει δυσκολότερη. Ωστόσο, η έως τώρα μελέτη της Πεντσέβα ολοκληρώθηκε το περασμένο φθινόπωρο με την κυκλοφορία του “The Lost Voices of Hagia Sophia” (Οι Χαμένες Φωνές της Αγίας Σοφίας), ένα άλμπουμ που αναγεννά το εντυπωσιακό μυστήριο της βυζαντινής λειτουργίας, με τη λαμπρή ακουστική του χώρου για τον οποίο γράφτηκε, παρότι ηχογραφήθηκε σε στούντιο στην Καλιφόρνια.

Ο Τζόναθαν Άμπελ, καθηγητής στο Κέντρο για Υπολογιστική Έρευνα στη Μουσική και την Ακουστική στο Στάνφορντ, κατάρτισε ένα σχέδιο με την ιστορικό που της επέτρεπε να καταγράψει ζωτικής σημασίας ηχητικά δεδομένα για τις δυνατότητες ακουστικής του μνημείου με τη βοήθεια ενός… μπαλονιού, ενός διακριτικού εξοπλισμού ηχογράφησης και ενός συνεργάσιμου φρουρού ασφαλείας. Τον χειμώνα του 2010, η Πεντσέβα απέκτησε άδεια εισόδου στο μουσείο της Αγίας Σοφίας. Θα έμπαινε την αυγή, όταν η Κωνσταντινούπολη ήταν ακόμα στην πρωινή ησυχία. Έπεισε το φρουρό να σταθεί σε ένα σημείο όπου, επί Βυζαντινής περιόδου, θα βρίσκονταν οι τραγουδιστές και να σκάσει ένα μπαλόνι. Η ίδια στάθηκε εκεί που, σε θεωρητικό επίπεδο, θα παρακολουθούσε τη λειτουργία κάποιος προύχοντας. Τα μικρόφωνα κατέγραψαν

την έκρηξη του ήχου και το επακόλουθο κύμα αντηχήσεων

Στην ιστορικό επετράπη να καταγράψει μόλις τέσσερα σκασίματα μπαλονιών σε δύο επισκέψεις. Από το φαινομενικά αυτό λίγο, αποκόμισε ένα πλούσιο και πολύτιμο υλικό που αργότερα θα της επέτρεπε να μεταφέρει τον ήχο της Αγιάς Σοφιάς στο στούντιο, χωρίς καν να έχει ηχογραφήσει στο χώρο. «Το μικρό αυτό σκάσιμο μπαλονιού επαναφέρει όλη την πληροφορία για το υλικό και το μέγεθος του χώρου. Μπορείτε να σκεφτείτε μια φωνή φτιαγμένη από ένα σωρό μπαλόνια. Κάθε φωνή συνοδεύεται από δέσμη παλμικών αποκρίσεων» λέει η ίδια. Οι ήχοι από τα μπαλόνια μαζί με το χάρτη του εσωτερικού επέτρεψαν στον Άμπελ να ιχνηλατήσει αυτό αποκαλεί ακουστικό αποτύπωμα του κτηρίου. Στη συνέχεια, η προσομοίωση στον υπολογιστή του ενσωματώθηκε σε ένα σετ μικροφώνων και ηχείων.

Κάπως έτσι, τα μέλη της Capella Romana, ενός φωνητικού ανσάμπλ στο Πόρτλαντ που ειδικεύεται στους βυζαντινούς ύμνους, ηχογράφησε το «The Lost Voices» σε ένα χώρο που «μιμούνταν» την ακουστική της Αγίας Σοφίας – με την πλούσια αντήχηση, τη διαθλώμενη ηχώ και την ενίσχυση συγκεκριμένων συχνοτήτων.

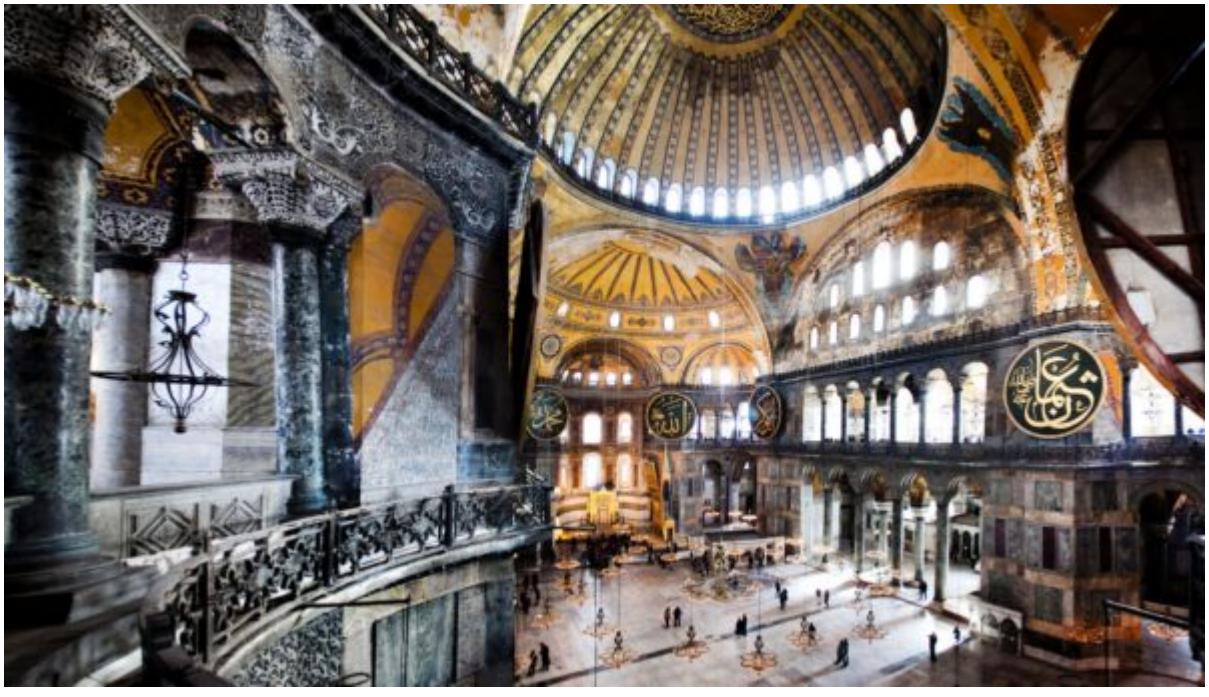

με πληροφορίες: nytimes.com – lifo.gr